

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอเสนอหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารจัดการ
2. แนวคิดกองทุนหมู่บ้าน
3. ทฤษฎีองค์การที่เป็นทางการ
4. ทฤษฎีวิทยาการจัดการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดการบริหารจัดการ

แนวคิดของผู้ศึกษามีความเห็นว่า การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่คำว่า การบริหาร นิยมใช้ในองค์กรภาครัฐ ส่วนคำว่า การจัดการ นิยมใช้ในองค์กรภาคเอกชน ในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้มีผู้รู้และนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการไว้ดังนี้

คำว่า Management อาจแปลว่า การบริหารจัดการ การจัดการ หรือการบริหาร ก็ได้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2545 : 10)

การจัดการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรม หรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ผู้จัดการจะจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของทฤษฎี และหลักการจัดการ เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ (วิบูลย์ แซ่จุง. 2552) ซึ่งการจัดการจะต้องมี 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ มนุษย์ที่พร้อมจะปฏิบัติงาน เทคโนโลยีในการดำเนินงาน และองค์การที่จะดำเนินการ (เอเนส เดล. 1973 อ้างถึงใน พงศ์สัณห์ ศรีสมทรัพย์. 2546 : 2)

ลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรและการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และ ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ (ซงชัย สันติวงษ์. 2546 : 21-22)

การจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของ และ หน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการคน (Man) การจัดการเงิน (Money) การจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Material) การจัดการงานทั่วไป (Management) และการจัดการจริยธรรม (Morality) เช่นนี้ เป็นการนำ ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการจัดการ ที่เรียกว่า 5M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย และ การจัดการต้องมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2549 : 37) คือ

1. การจัดการต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. การจัดการต้องเป็นงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
3. การจัดการต้องมีลักษณะเป็นการดำเนินการที่เป็นกระบวนการ
4. การจัดการต้องใช้ทรัพยากรบริหารเป็นปัจจัยพื้นฐาน

ความสำคัญของการบริหารจัดการ (ซงชัย สมบูรณ์. 2549 : 25) มีดังนี้

1. การบริหารจัดการนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก
2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นผลทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องขยายงานด้านบริหารให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. การบริหารจัดการเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น
4. การบริหารจัดการเป็นมรรควิธีที่สำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
5. การบริหารจัดการทำให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต

6. การบริหารจัดการเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร ฉะนั้นความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก

7. การบริหารจัดการมีลักษณะต้องใช้ในการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักจัดการต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักจัดการและความเจริญเติบโตของการบริหารจัดการ

8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์กร ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจัดการจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และจำเป็นต่อการดำรงชีพอย่างฉลาด

9. การบริหารจัดการกับการเมืองเป็นสิ่งคู่กันไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดได้ ดังที่กล่าวกันว่า “การเมืองกับการบริหารจัดการนั้นเปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญบาทอันเดียวกัน” ฉะนั้นการศึกษาวิชาการบริหารจัดการ จึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

ทั้งนี้ การจัดการ เป็นกระบวนการของการมุ่งผู้เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เคอโต. 2000 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2545 : 10) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยความร่วมมือของคนในองค์กร และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ ภารกิจหลัก คือ การนำคนที่มีความสามารถมาทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิผล แก้ไขปัญหาของคน บุรณาการให้คนในองค์กรทำงานร่วมกัน มีความผูกพันทางวัฒนธรรม (อำนาจ ชีระวนิช. 2547 : 9)

ลักษณะและความสำคัญของการบริหาร (กลม อัญชันภาติ. 2546 : 60 - 61) ประกอบด้วย

1. การบริหารต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน
2. การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ

การควบคุม

3. การบริหารต้องมีการแบ่งงานกันทำ
4. การบริหารต้องมีการประสานงาน ร่วมมือร่วมใจสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
5. การบริหารต้องมีทรัพยากรในการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ
6. การบริหารเป็นงานของผู้บริหารหรือผู้นำ

7. การบริหารไม่มีตัวตน แต่สามารถวัดผลของความสำเร็จของการบริหารด้วย ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระบวนการจัดการ (Management Process) แบ่งออกเป็น 4 หน้าที่ (เสนาะ ตีเขาว์, 2546 : 13; อำนาจ ชีระวิช, 2547 : 17 – 18 และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2549 : 2) คือ

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าว่าเป้าหมายเป็นอย่างไร มีวิธีการอย่างไรให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผนจะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่จะทำให้ได้ผลงานนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจว่าจะเลือกกระทำวิธีการใดให้ได้ผลตามต้องการในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดสรรทรัพยากรและการเตรียมกิจกรรมที่จะมอบหมายให้บุคคลในองค์การ ไปดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การจัดองค์การจึงเกี่ยวข้องกับ การกำหนดกิจกรรมและทรัพยากร

3. การชักนำ (Leading) คือ กระบวนการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคคลในองค์การ ทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามแผนที่กำหนดไว้ การนำเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ทำให้บุคลากร ปฏิบัติสำเร็จ และก่อให้เกิดความผูกพันในงาน ส่งเสริมให้บุคลากรเต็มใจที่จะทำงาน

4. การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย การควบคุมนี้จะมี ผู้บริหารรับผิดชอบดำเนินการ ตลอดจนติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับผลงานนั้น

กูลิก และ เออร์วิค (Luther Gulick & Lyndall Urwick, 1887 อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549 : 57) มีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการ ควรยึดถือ แนวคิดตามที่ เขียนในหนังสือเรื่อง “Papers on the Sciences of Administration” ซึ่งมีหน้าที่การ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ “POSCORB” ทั้ง 7 ประการ คือ

1. การวางแผน (P = Planning) หมายถึง การวางแผน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์เหตุการ์ณในอนาคตแล้ว กำหนดวิธีการ โดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

2. การจัดองค์การ (O = Organizing) การจัดองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็ พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วน งานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of work) เป็น กรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะ

อย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) หรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน (Organization) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นต้น

3. การบริหารงานบุคคล (S = Staffing) การจัดหาบุคลากรและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Personal Administration) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent man for Competent job) หรือ Put the right man on the right job กับรวมถึงการที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

4. การอำนวยการ (D = Directing) การอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศก์งาน ตลอดจนจิตใจในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษย์สัมพันธ์ (Human relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) ซึ่งเป็นหลักอันสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารงานและขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน เพราะว่าการที่จะอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดีได้จำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ

5. การประสานงาน (Co = Coordinating) ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

6. การรายงาน (R = Reporting) การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communications) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อ

สอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง

7. การงบประมาณ (B = Budgeting) งบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงาน เป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไปมักมีวงจรที่คล้ายคลึงกันอย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การเตรียมงบประมาณและการเสนอขออนุมัติ (Executive Preparation and Submission) การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative authority) การดำเนินการ (Execution) และการตรวจสอบ (Audit)

ทั้งนี้องค์การประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารในองค์การจะต้องรู้จักใช้เครื่องมือการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (วรภัทร ภูเจริญ, 2545 : 118) ดังนี้

1. Centralization เป็นเครื่องมือยอดนิยมในอดีต เป็นแหล่งกำเนิดของระบบราชการ จากการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แต่ในปัจจุบันเราสามารถกระจายอำนาจแต่ยังคงรวมอำนาจด้วยระบบข้อมูล เพราะ เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารทำให้ส่วนกลางสามารถตรวจสอบควบคุมได้ทั่วถึง เป็นการนำระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ (Groupware) โดยเฉพาะองค์การที่มีหน่วยงานย่อย ๆ กระจาย ออกไป ไม่จำเป็นต้องเดินทางเข้ามาประชุม แต่สามารถถ่ายโอนข้อมูลและวางแผนร่วมกันได้

2. Chaos Theory ผู้บริหารสามารถทำให้พนักงานเข้าใจได้ว่า โลกนี้ต้องมีการเปลี่ยนแปลง และ มีความสับสน ยุ่งเหยิง ย่อมจะสามารถบริหารองค์การต่อไปได้ เพราะทุกคนเข้าใจดีว่า ความสับสนยุ่งเหยิงเกิดจาก ตัวแปรต่าง ๆ ในระบบ ถ้าสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ แล้วก็จะสามารถ ควบคุม หรือพยากรณ์ เหตุการณ์ได้

3. Corporate Culture หรือวัฒนธรรมขององค์การที่แต่ละองค์การย่อมมีแตกต่างกันไป ขึ้นกับความเชื่อ พื้นฐานความคิด ข้อคิด อคติ ความสัมพันธ์ภายใน ความสามารถในการเข้าสังคม ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อผลิตภาพ (Productivity) ขององค์การ การจะปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือเลือกใช้เครื่องมือบริหารใด จึงจำเป็นต้องดูวัฒนธรรมขององค์การด้วย

4. Downsizing / Demassing การลดขนาดองค์การต้องผ่านการประเมินหรือศึกษากระบวนการ ทำงาน ต้นทุนการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อให้ได้ขนาดที่เหมาะสม แต่การลดขนาดก็อาจไม่ใช่ การแก้ปัญหาที่ถูกต้องเสมอไป ต้องมีระบบที่ดีมารองรับหลังจากลดขนาดด้วย

5. Economic Value Added เป็นการให้รางวัลแก่พนักงานที่ทำกำไรได้มากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ ก็ให้รางวัลได้เลย แต่เป็นวิธีที่ช่วยให้ได้ประโยชน์เฉพาะระยะสั้น ๆ ได้เท่านั้น

6. Excellence ความเป็นเลิศนับตั้งแต่การเน้นความสำคัญของลูกค้า การสื่อสารในองค์กร การมี ความคิดสร้างสรรค์ การให้ทุกคนมีส่วนร่วม การกระจายงาน การทำงานแบบข้ามสายงาน ความรับผิดชอบ การ ร่วมพลังร่วมใจทำงาน

7. Gain Sharing หรือ Employee Stock Ownership Programs (E SOPs) เป็นการบริหารที่ทำให้พนักงานรู้สึกมีส่วนร่วมด้วยรายได้ขององค์กรด้วย มีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร โดยการให้ถือหุ้น ด้วย

8. Horizontal Organization หรือ Flat Organization คือ องค์กรที่สามารถรวมตัวกันระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ และการลดขนาดองค์กรให้มีขั้นตอน หรือระดับการตัดสินใจสั้น ๆ รวดเร็ว โดยเฉพาะพนักงานต้องมีอำนาจตัดสินใจ สามารถบริหารตนเองได้ทำงานแบบข้ามสายงาน (Cross - functional Team)

9. Intelligent Organization เป็นวิธีที่ให้องค์กรบริหารกันเองแบบอิสระ เน้นการบริหารแบบประชาธิปไตย มีกฎประจำบริษัทในนามของรัฐบาลกลาง และมีกฎของหน่วยงานย่อย

10. Learning Organization เป็นเครื่องมือที่กำลังเป็นที่นิยม เพราะเชื่อว่าองค์กรที่ดีจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ สามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งความสามารถดังกล่าวนี้มาจากปัจจัย 5 ประการ คือ ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) สามารถคุมตนเองได้ (Personal Mastery) ไม่มีอคติ ไม่ท้อแท้ (Mental Models) ฝันร่วมกัน (Shared Vision) และเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)

11. Organization Transformation การแปรรูปองค์กรเพื่อให้อยู่รอดต่อไป โดยทำให้ทุกคนได้ รับทราบและมีส่วนร่วมประโยชน์ แนวทาง วิสัยทัศน์ ในการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

12. Quality of Work life คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีจะช่วยเพิ่มผลผลิตได้

13. Social Responsibility เป็นเครื่องมือขององค์กรที่ต้องการให้หันมาช่วยกันพัฒนาและตรวจสอบเพื่อสังคม

14. Virtual Organization เป็นองค์กรสำหรับโลกอนาคตที่อยู่ในโลกเสมือนจริง คือ พนักงาน ทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน

15. Vision/Mission/Values องค์กรต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม เพื่อให้บริหาร องค์กรไปในแนวทางที่ดีและถูกต้อง

16. Zero-Based Budgeting งบประมาณแบบฐานศูนย์ คือ ระบบการจัดตั้งงบประมาณ ด้วยการเริ่มจากศูนย์ โดยกำหนดต้นทุนกันอย่างละเอียด เพื่อตัดกิจกรรมที่ไม่ก่อประโยชน์ออกไป จากแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปความหมายได้ ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการโดยการใช้หลักการบริหารในการควบคุม ทรัพยากรเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อ องค์การอย่างสูงสุด ซึ่งองค์การจะประสบความสำเร็จได้จะต้องรู้จักใช้เครื่องมือการบริหาร จัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า การ บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งถือเป็น เครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการกองทุนดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมี ความสนใจศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวกับกระบวนการ จัดการของ เสนาะ ดิยาวัว (2546 : 13) อำนวย ชีระวนิช (2547 : 17 – 18) และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2549 : 2) ที่ได้กำหนดกระบวนการจัดการออกเป็น การวางแผน การจัดองค์การ การชักนำ การ ควบคุม และแนวคิดของ กุลิก และ เออร์วิค (Luther Gulick & Lyndall Urwick. 1887 อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2549 : 57) ในกระบวนการ การวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) มาร่วม เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

แนวคิดกองทุนหมู่บ้าน

1. ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการที่จะต่อสู้กับปัญหา ความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น แหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้าง งาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งการนำไปสู่ การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง และเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การ สร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้ง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต และเสริมสร้างศักยภาพ

และความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กรมพัฒนาชุมชน. 2547 : 1)

2. กลไกการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

กลไกการบริหารกองทุน แบ่งเป็น 3 ระดับใหญ่ ๆ (กรมพัฒนาชุมชน. 2547 : 4) คือ

2.1 ระดับชาติ ประกอบด้วย

2.1.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน

2.1.2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของคณะกรรมการ

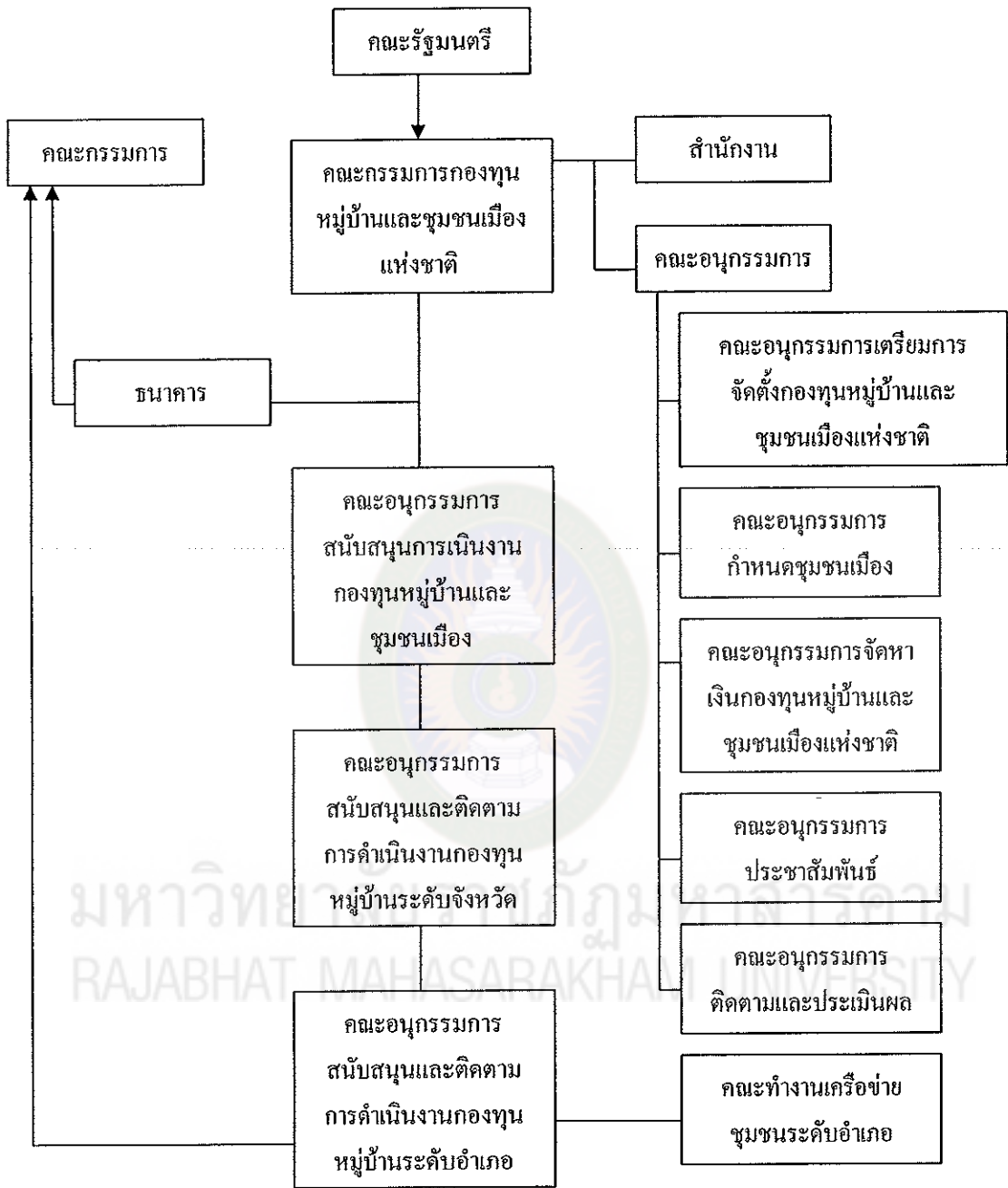
2.1.3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และตัวแทนประชาชน เป็นองค์ประกอบ มีหน้าที่ในการปฏิรูประบบราชการ บูรณาการทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะอนุกรรมการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง

2.2 ระดับจังหวัด

ในระดับจังหวัด มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อม ติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2.3 ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่มองค์กรประชาชนและประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนซึ่งได้มาโดยวิธีชาวบ้านเลือกกันเองในหมู่บ้าน หรือชุมชน จำนวน 9 – 15 คน

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างกลไกการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. แนวคิดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 : 1 - 4)

ได้ทำจัดทำคู่มือประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเตรียม

จัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตาม
 แนวนโยบาย “คิดเอง บริหารจัดการกันเองโดยประชาชนเพื่อประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชน
 เมือง” มีแนวคิดดังนี้

3.1 นโยบาย

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ
 ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและ
 ชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและ
 เสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดย
 รัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและ
 พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุน
 หมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

3.2 ปรัชญา

3.2.1 เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

3.2.2 ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิ
 ปัญญาของตนเอง

3.2.3 เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

3.2.4 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน
 และประชาสังคม

3.2.5 กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

3.3 วัตถุประสงค์

3.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการ
 ลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทา
 เหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่
 ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

3.3.2 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใน
 การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและ
 ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.3.3 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้าง
 ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

3.3.4 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3.4 หลักการจัดสรรเงิน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีหลักการในการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ดังนี้

3.4.1 ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3.4.2 ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน

3.4.3 ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก

3.4.4 ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ไร่ทอง พ.ศ. 2547

กองทุนหมู่บ้าน ไร่ทอง ตั้งอยู่เลขที่ 408 หมู่ที่ 15 ตำบลห้วย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกองทุนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการของกองทุนด้วยการร่วมกันดำเนินธุรกิจ ดังนี้

4.1 ส่งเสริมให้สมาชิกกองทุน โดยช่วยให้สามารถสงวนแห่งรายได้ของตนเองไว้ในทางอันมั่นคงและได้รับประโยชน์ตามสมควร

4.2 ส่งเสริมให้ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่คณะ

4.3 ส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้น

4.4 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

4.5 ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิก

4.6 ร่วมมือกับทางราชการเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการกองทุน

4.7 ดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

กองทุนอาจหาทุนเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ โดยเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี รับฝากเงินจากสมาชิก ค่าหุ้น หรือเงินสัจจะ เงินกู้ยืม สะสมทุนสำรอง รับเงินอุดหนุน หรือทรัพย์สินที่อื่นยกให้โดยไม่มีข้อผูกพัน

การถือหุ้น กองทุนจะออกหุ้นไม่จำกัดจำนวนหุ้นละ 10 บาท โดยสมาชิกคนหนึ่ง ๆ จะถือหุ้นในกองทุนเกินกว่าหนึ่งในห้าของหุ้นทั้งหมดของกองทุนไม่ได้ การชำระค่าหุ้น ให้ชำระเป็นราย 1 ปี (อย่างน้อยปีละ 120 บาท)

เงินของกองทุนจะฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขากาฬสินธุ์

การเงินของกองทุน การรับ – จ่าย และการเก็บรักษาเงินของกองทุน ให้กองทุนจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบครอบ บันทึกรายการเกี่ยวกับบัญชีเงินสดในวันที่เกิดเหตุขึ้น และวันสิ้นปีทางบัญชีของกองทุน ให้สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

คุณสมบัติของสมาชิก ต้องเป็นผู้เลื่อมใสในวัตถุประสงค์ของกองทุน เป็นผู้พำนักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านไผ่ทอง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน เป็นผู้ที่พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนเป็นสำคัญ เป็นผู้มีความประพฤติและนิสัยดีงาม และมีได้เป็นสมาชิกในกองทุนอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน

การเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ ต้องยื่นคำใบสมัครถึงกองทุนตามแบบที่กำหนดไว้ ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยต้องมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้าน กรรมการเป็นผู้รับรอง เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในคุณสมบัติของสมาชิก ทั้งเห็นเป็นการสมควรแล้วก็ให้รับเข้าเป็นสมาชิกได้

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง

เพื่อให้การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการอดออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม

อาศัยอำนาจตามความในข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง พ.ศ. 2547 ข้อ 30 (2) มีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 จึงได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ โดยระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2547 ให้เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป โดยกองทุนให้เงินกู้แก่สมาชิก เพื่อการพัฒนาอาชีพ การ

สร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ และบรรเทาเพื่อเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งการให้เงินกู้แก่สมาชิกรายหนึ่งจะให้ได้เฉพาะกรณีเพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร ซึ่งคำขอกู้เงินทุกประเภท สมาชิกผู้ประสงค์จะขอกู้เงินต้องเสนอหรือจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน ตามแบบที่กองทุนกำหนดไว้ ทั้งนี้ลักษณะโครงการ ต้องเป็น โครงการที่สามารถดำเนินการ ได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน โดยวงเงินกู้แก่สมาชิกรายหนึ่ง ๆ ไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

โครงการที่สมาชิกยื่นกู้ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณีเพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้กู้เพื่อการสุรุ่ยสุร่ายหรือการเก็งกำไรไม่ได้ ในวงเงินรายละไม่เกินสามพันบาท โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน โดยเงินงวด ชำระหนี้สำหรับเงินกู้ยืมให้คณะกรรมการกำหนดให้ผู้กู้ส่งเงินคืนเป็นงวดรายปี พร้อมดอกเบี้ย เป็นเงินสด

การเรียกดอกเบี้ยเงินกู้แก่สมาชิกทุกประเภทในอัตราไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี โดยให้กองทุนประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป ซึ่งดอกเบี้ยนั้นให้คิดเป็นรายปีตามจำนวนเงินต้น

ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจตรา ควบคุม ให้เงินกู้ทุกรายมีหลักประกันที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้และเมื่อคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้รายใดเกิดบกพร่องผู้กู้จะต้องแก้ไขให้คืน ได้ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

ผู้กู้และผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบว่าถ้าตนประสงค์จะขอย้าย หรือลาออกจากการเป็นสมาชิก จำเป็นต้องทำหนังสือให้กองทุนทราบ และจัดการชำระหนี้สินซึ่งตนมีอยู่ในกองทุนให้เสร็จสิ้นเสียก่อนแล้วจึงจะย้ายหรือออกจากการเป็นสมาชิกรายหนึ่ง

ในการจ่ายเงินกู้ทุกประเภทให้คณะกรรมการดำเนินการผู้รับหน้าที่จ่ายเงินดังกล่าวจะต้องใช้ความระมัดระวังมิให้มีความเสียหายเกิดขึ้นก่อนส่งมอบเงินให้แก่ผู้มีสิทธิ จะต้องตรวจสอบรายการในสัญญาผู้ สัญญาค้ำประกัน เอกสารประกอบ ชื่อในสัญญา หรือเอกสารต่อหน้าตน และยึดถือสัญญาหรือเอกสารนั้นไว้เป็นหลักฐานของกองทุน และห้ามส่งมอบเงินก่อนการทำสัญญาดังกล่าวเสร็จเรียบร้อย

จากแนวคิดกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายที่สำคัญ โดยมีกลไกการบริหารกองทุนหมู่บ้านในระดับชาติ จังหวัด และหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก โดยหมู่บ้านไผ่ทองเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น โดยงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท ซึ่งได้กำหนดข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง เมื่อปี พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการและระเบียบกองทุนหมู่บ้านไผ่ทอง เพื่อให้เงินกู้แก่สมาชิก ในการพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ และบรรเทาเพื่อเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน โดยมีคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการกองทุนดังกล่าว

ทฤษฎีองค์การที่เป็นทางการ

ทฤษฎีองค์การที่เป็นทางการ (Theory of Formal Organization) หรืออาจเรียกได้ว่า หลักการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล (Fayol's Principles of Administration) ซึ่งเฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol, 1949; อ้างถึงใน พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์, 2546 : 57 – 60) เสนอว่า การบริหารงานที่ดีจะต้องมีการกำหนดรายละเอียดขององค์การในเรื่องต่อไปนี้

1. หลักการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ (Specialization) ก่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน เพราะมนุษย์มีทักษะการทำงานแตกต่างกัน การให้คนทำงานตามความถนัดของตนจึงเป็นการใช้คนถูกต้องและเหมาะสมกับงานและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของงานขึ้นมาได้
2. หลักการของการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิในอันที่จะสั่งการ ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง พันระผูกพันที่บุคคลจะต้องกระทำตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ทุกคนถูกกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน
3. หลักของกฎและระเบียบ (Discipline) ต้องมีความเคารพและเชื่อฟังต่อกฎระเบียบและวัตถุประสงค์ขององค์การในการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ บทลงโทษ ถือเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้คนทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

4. หลักของเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการลดปัญหาและข้อขัดแย้งของบุคคล ทุกคนในองค์กรจะต้องรับคำสั่งและรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว

5. หลักเอกภาพขององค์การ (Unity of Direction) องค์การจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ช่วยทุกคนต่างทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสามัคคี และมีเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน

6. ยึดถือผลประโยชน์ขององค์การเป็นหลัก (Subordination of Individual Interest to General Interest) ผลประโยชน์ของบุคคลจะไม่ขัดต่อผลประโยชน์ในองค์การ และผลประโยชน์ขององค์การจะต้องได้รับการปกป้องและรักษาให้คงอยู่ตลอดไปเหนือกว่าผลประโยชน์ที่ตัวเอง

7. มีระบบค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (Remuneration of Personnel) ต้องมีระบบค่าตอบแทนการทำงานที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของลูกจ้าง

8. มีลักษณะของการรวมอำนาจที่เหมาะสม (Centralization) ให้มีการรวมอำนาจที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

9. มีระบบของการบังคับบัญชา (Scalar Chain) คนในองค์การต้องรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว สายการบังคับบัญชาจะเชื่อมโยงตั้งแต่บุคคลเบื้องบนสุดไปยังฐานต่ำสุดขององค์การ

10. หลักความเสมอภาคในองค์การ (Equity) ทุก ๆ คนในองค์การจะต้องมีสิทธิและความเสมอภาคกันภายใต้กฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้

11. การฝึกงานก่อนที่จะบรรจุเข้างาน (Stability of tenure of Personnel) เวลาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับลูกจ้างที่เข้าทำงานใหม่ และลูกจ้างที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานต้องได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

12. ความสามารถในการดำเนินการในทุก ๆ ส่วนและทุก ๆ ระดับ (Initiative) ทุกส่วน และทุกระดับ ในองค์การจะต้องมีความสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ต้องรู้จักคิดและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกสถานการณ์

13. ความรู้สึกจงรักภักดีและขอมเข้าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ (Esprit de Corps) บุคคลทุกคนที่อยู่ใต้องค์การต้องรู้สึกภาคภูมิใจ เป็นเจ้าขององค์การ

จากแนวความคิดของทฤษฎีองค์การที่เป็นทางการดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า กองทุนหมู่บ้าน ถือเป็นองค์การหนึ่ง ที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ มีนโยบาย ปรัชญา แนวทาง

และระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการ ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมีการแบ่งงานกันทำ โดยสมาชิกกองทุนมีหน้าที่ส่งเงินชำระค่าหุ้นตามที่กำหนดไว้ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ในการพิจารณาเงินกู้ มีกฎระเบียบ โดยกองทุนได้กำหนดข้อบังคับและระเบียบกองทุนหมู่บ้าน มีหลักเอกภาพการบังคับบัญชา โดยคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนต้องฟังคำสั่งของประธานกองทุนหมู่บ้าน มีหลักเอกภาพขององค์การ โดยกองทุนหมู่บ้านสามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง มีการยึดถือผลประโยชน์ขององค์การเป็นหลัก โดยมุ่งหวังให้การดำเนินงานของกองทุนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก มีค่าตอบแทน โดยคณะกรรมการจะได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม มีการรวมอำนาจ โดยการสั่งการขึ้นอยู่กับประธานกองทุน มีระบบของการบังคับบัญชา โดยมีประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกตามลำดับ มีความเสมอภาค โดยสมาชิกทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ มีการฝึกงาน โดยสมาชิกทำการศึกษาดูงานในกองทุนได้ มีความสามารถในการดำเนินการ โดยกองทุนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีความรู้สึกรักและเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ โดยประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกทุกคน ให้ความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการกองทุนให้ประสบผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ

ทฤษฎีวิทยาการจัดการ

ทฤษฎีวิทยาการจัดการ (Management Science Theory) เป็นวิธีการทันสมัยในด้านการจัดการที่เน้นการใช้เทคนิคเชิงปริมาณอย่างเข้มงวด เพื่อช่วยให้ผู้จัดการทำการใช้ทรัพยากรองค์การเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์และบริการให้ได้มากที่สุด ในส่วนประกอบสำคัญของทฤษฎีวิทยาการจัดการ คือ การขยายการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ให้มีความทันสมัยโดยการนำเอาวิธีการเชิงปริมาณ เพื่อวัดสัดส่วนของคณงานและงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วิทยาการจัดการแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม (อำนาจ ชีระวนิช. 2547 : 54 – 55) คือ

กลุ่มที่ 1 การจัดการเชิงปริมาณ (Quantitative Management) โดยใช้เทคนิคคณิตศาสตร์ เช่น โปรแกรมเชิงเส้นตรง (Linear and Nonlinear Programming) ตัวแบบ (Modeling) แบบจำลองสถานการณ์ (Simulation) และทฤษฎีแถวคอย (Queuing Theory) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้จัดการ

กลุ่มที่ 2 การจัดการการดำเนินการผลิต (Operations management) ซึ่งประกอบได้ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้จัดการสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะระบบการผลิตขององค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น แบบจำลองสินค้าคงคลัง (Inventory Model) และ

แบบจำลองเครือข่าย (Network Model) เพื่อปรับปรุงการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการจัดจำหน่ายและการดำเนินการ

กลุ่มที่ 3 การจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรรูปและผลผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เป็นการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวมซึ่ง (1) มุ่งเน้นความพึงพอใจของลูกค้า (2) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (3) มีการปรับปรุงคุณภาพทุกอย่างขององค์กร (4) มีความถูกต้องแม่นยำในการวัด (5) มอบอำนาจให้แก่พนักงาน

กลุ่มที่ 4 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems) ถือเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้จัดการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อประกอบการตัดสินใจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการยังช่วยให้ผู้จัดการและบุคลากรระดับต่าง ๆ ได้รับสารสนเทศที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากแนวความคิดทฤษฎีวิิทยาการจัดการ ผู้ศึกษาเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านไม่ทองได้มีการนำทฤษฎีการจัดการเข้ามาใช้ในการดำเนินงานเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยได้มีแนวคิดในการสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกในการบริหารจัดการเงินกองทุน เพื่อให้มีการปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ เป็นไปด้วยความถูกต้อง โดยประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ของแต่ละคน โดยมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกองทุนหมู่บ้านไม่ทองกับกองทุนอื่น ๆ การใช้ Internet เพื่อรับ – ส่ง ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่เป็นหน่วยงานใหญ่ในการรับผิดชอบและให้คำปรึกษาด้านการดำเนินงานในกองทุนหมู่บ้าน

จากแนวคิดการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทราบถึงนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน เพื่อนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของชุมชนในหมู่บ้าน โดยให้ที่รู้จักการพึ่งตนเองในการดำรงชีพ ด้วยวิธีการพัฒนาอาชีพของตน สร้างรายได้ให้กับตนเอง ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และวิธีการบริหารจัดการกันเองในหมู่บ้านอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านมีความเข้มแข็งให้พัฒนา

ยิ่งขึ้นนั้นจะต้องมีกระบวนการจัดการของ ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การชักนำ การควบคุม และ การวินิจฉัยสั่งการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผอบทอง เหมือนสิงห์ (2544 : 56 - 57) ได้ทำการศึกษาการบริหารเงินกองทุนพัฒนาบ้านบะเค ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การบริหารเงินทุนของกองทุนพัฒนาบ้านบะเค มีขั้นตอนคือ 1) การจัดหาทุน ชาวบ้านบะเคมีวิธีการจัดหาทุนเข้ากองทุน โดยระดมทุน จากแหล่งทุนภายในและภายนอกหมู่บ้าน ได้แก่ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เงินค่าตอบแทนจากส่วนราชการเงินรางวัลได้จากการประกวดหมู่บ้าน 2) การจัดสรรเงินทุน ดำเนินการ โดยนำเงินฝากธนาคาร เงินทุนหมุนเวียนในกิจการร้านค้า เงินทุนหมุนเวียนในกิจการเงินกู้ ร่วมหุ้นในกองทุนอำเภอโพธิ์ทอง ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร การจัดสรรเงินทุนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในกิจกรรมร้านค้า กิจกรรมเงินกู้ กิจกรรมเงินกู้และ กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จที่มีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ผลกำไร ความสะดวก สบายประหยัดค่าใช้จ่าย ความสามัคคี และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ 3) การจัดสรรผลกำไรจากเงินกองทุนพัฒนาหมู่บ้านบะเค มีการจัดสรรผลกำไรให้แก่สมาชิกและจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน หรือสาธารณะประโยชน์ เช่น นำมาร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านศาสนา และด้านการทำนุบำรุงหมู่บ้าน

อ้อมทิพย์ เกตุอม และคณะ (2545 : 49 - 50) ได้ทำการศึกษาการติดตามการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ศึกษาเฉพาะกรณี 5 หมู่บ้านในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ทุกหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเก่าแก่อายุระหว่าง 100 - 200 ปี ผู้คนมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ เป็นชุมชนเกษตรกรรม ใช้ระบบสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตธนาคารหมู่บ้าน รวมทั้งสินเชื่อระบบที่มีดอกเบี้ยสูงมาก ทุกหมู่บ้านมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมธุรกรรมทางการเงินจากหลาย ๆ แห่ง แม้จะล้มเหลวบ้าง แต่ชาวบ้านก็ถือว่าเป็นบทเรียน 1) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อประโยชน์ในการสั่งการดำเนินกิจกรรมในกองทุนหมู่บ้าน ในบางหมู่บ้านได้มีการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนเพิ่มเติม โดยเฉพาะกรณีคุณธรรมและจริยธรรม และการมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี บางหมู่บ้าน

ได้มีการกำหนดให้กระจายไปทุกคุ้มเท่า ๆ กัน 2) ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพบว่า (1) ปัญหาที่เกิดสมาชิก คือสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความสามัคคี มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก หวาดระแวงกัน สมาชิกมีหนี้สินเดิมอยู่มาก การกู้ยืมจากกองทุนอาจทำให้เกิดการหมุนเวียนหนี้สินและจะส่งผลให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจากเดิม (2) ปัญหาที่เกิดจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคือ คณะกรรมการกองทุนขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในที่ชัดเจนในระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจกับสมาชิก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีงานประจำอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีเวลาในการประชุม การบริหารจัดการที่ต่อเนื่องและบางคนยังขาดจิตสำนึกในเรื่องความเสียสละต่อส่วนรวม 3) ปัญหาที่เกิดจากธนาคารที่เกี่ยวข้องและบุคคลภายนอก ธนาคารออมสินมีภาระเรื่องงานประจำที่มากอยู่แล้ว กฎระเบียบในการให้กู้ยืมเงิน การโอนเงินให้แก่สมาชิกยังไม่ชัดเจน ผู้บริหารธนาคารสาขาจึงไม่สามารถตัดสินใจได้ในบางกรณีทำให้เกิดความล่าช้า นอกจากนี้บุคคลภายนอกที่มีข้อขัดแย้งกับคณะกรรมการกองทุนบางแห่งได้ให้ข้อมูลด้านลบทำให้สมาชิกไม่มั่นใจในเรื่องการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 4) ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคือ ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดเวทีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในรอบ 6 เดือน ในระดับหมู่บ้านและในภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อค้นหาประสบการณ์แนวทางการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนา ควรมีการส่งเสริมให้หมู่บ้านที่เป็นกรณีตัวอย่างให้เป็นแกนกลางในการเรียนรู้หมู่บ้านรอบข้างและเป็นแกนหลักในการสร้างเครือข่ายในระดับหมู่บ้านใกล้เคียง และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรได้รับความรู้ ในด้านการให้บริการสินเชื่อ การวิเคราะห์โครงการที่มีประสิทธิภาพ

กนกรัชต์ วงศ์กาฬสินธุ์ (2545 : 63 - 65) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า การได้รับการฝึกอบรม การได้รับการสนับสนุน การได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจนโยบาย ปรัชญา หลักการวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ความคาดหวังในผลประโยชน์และการมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการใน 4 เรื่องคือ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในเชิงบวก ส่วนปัจจัยด้านภูมิหลังของคณะกรรมการกองทุนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ

ของการบริหารจัดการกองทุนน้อยมาก ในเรื่องปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการปฏิบัติ หน้าที่ ขาดแรงจูงใจ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ค่าตอบแทน สวัสดิการ ขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไม่มีแผนดำเนินงานประจำปี ทำให้ขาดเป้าหมายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน การจัดทำบัญชีและทะเบียนกองทุนมีความยุ่งยาก ซับซ้อน บัญชีไม่เป็นปัจจุบันไม่สามารถตรวจสอบได้ ขาดการประชาสัมพันธ์และขาดการ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนแก่สมาชิกที่กู้ยืมเงิน อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนไม่มีสำนักงาน กองทุนที่เป็นเอกเทศ ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานและ ไม่มีการทำงานในลักษณะเครือข่าย แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน มีดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการฝึกอบรมให้คณะกรรมการกองทุนอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนเอกสาร คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กองทุน ควรมีการสร้างแรงจูงใจ สวัสดิการหรือผลตอบแทนที่คุ้มค่า ควรสนับสนุนให้มีการ ทัศนศึกษาดูงานของกองทุนหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จข้อเสนอแนะในเรื่องการวิจัยและ พัฒนา ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านต่าง ๆ และแนวทางการ พัฒนาให้สมาชิกและคณะกรรมการกองทุนในเรื่องการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี มีความเอื้ออาทรต่อกัน ควรให้มีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพ และแนวทางการบูรณาการกองทุนในหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดการสอดคล้องกัน และควร มีการศึกษาถึงผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในภาพรวมของ ประเทศเพื่อสรุปเป็นบทเรียน

ประจักษ์ ผลเรือง (2546 : 55 - 61) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า 1) เงื่อนไขของความสำเร็จและการพัฒนากองทุนหมู่บ้านคือ การ เตรียมความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การชักจูงสมาชิกโดยการฝึกอบรม ศึกษาดู งาน กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกมีความเข้าใจ และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการ การกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จริงจังและ เสียสละ การแบ่งผลกำไร โดยยึดหลักความยุติธรรมและความโปร่งใส ยึดกฎระเบียบที่ได้ ร่วมกันจัดทำขึ้น และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ มีการติดตามนิเทศงานอย่างใกล้ชิด 2) สภาพปัญหา และอุปสรรค การชำระเงินกู้ไม่เป็นไปตามกำหนดและใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ สมาชิกที่กู้เงินมี หนี้สินเพิ่มขึ้น ขาดจิตสำนึก/คุณธรรม คณะกรรมการทำงานไม่โปร่งใส สร้างความแตกแยก แยกความสามัคคี เล่นพรรคเล่นพวก ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หมู่บ้านขนาดใหญ่ทำให้การ

จัดสรรเงินไม่เพียงพอ 3) ข้อเสนอแนะ การที่จะดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านให้สำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล จะต้องดำเนินการศึกษา ปัจจัยดังต่อไปนี้ (1) ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ ได้แก่ โครงสร้างองค์การบริหาร เช่น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คุณลักษณะและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน (2) ปัจจัยด้านสมาชิก ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างสมาชิก ความเหมาะสม ความเป็น ธรรมชาติเกี่ยวกับเงินกู้ การจัดสรรเงินกู้ กลุ่มเป้าหมายการกู้ อาชีพดั้งเดิมของผู้กู้ วย ฐานะความ เป็นอยู่ ลักษณะนิสัยส่วนตัว ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุน หมู่บ้าน พฤติกรรมมีส่วนร่วมของสมาชิก เช่น ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีวินัยในการออม การใช้จ่ายเงิน การแสวงหาความรู้ (3) ปัจจัยด้านระบบหมู่บ้าน สภาพแวดล้อมทั้งระบบ เศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ การจัดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน การเสริมสร้างการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา การพัฒนากองทุนในรูปแบบต่าง ๆ การจัดทำบัญชีที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ (4) ปัจจัยด้านระบบการสนับสนุน การเตรียมความพร้อมของระบบหมู่บ้านชุมชน การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การเสริมสร้างเครือข่ายทรัพยากร/ปัจจัยจำเป็นทางการ บริหาร

วงศ์สว่าง แดงสนั่น (2546 : 77 - 83) ได้ทำการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านความเข้มแข็งของหมู่บ้าน พบว่า โดยภาพรวมแล้วหมู่บ้านที่มีการ บริหารกองทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพมีความเข้มแข็งน้อยกว่าหมู่บ้านที่มีการบริหาร กองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบในภาพรวม การเปรียบเทียบในตำบลเดียวกัน หรือการเปรียบเทียบระหว่างตำบล 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน พบว่า ทั้งหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ ดี มีประสิทธิภาพ และหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพได้รับ อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ ปัจจัยด้านศักยภาพในการบริหารของคณะกรรมการด้านพฤติ กรรมการบริหารของคณะกรรมการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรมของสมาชิกด้านศักยภาพ ของสมาชิก ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านลักษณะนโยบาย ด้านระเบียบบริหารกองทุน ด้านการ ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านปัญหา อุปสรรคในการ บริหารกองทุนแต่ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีผลที่แตกต่างกัน 3) ด้านปัญหา อุปสรรคในการ บริหารกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ในภาพรวมแล้วหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มี ประสิทธิภาพมีปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนมากกว่าหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุน

ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบในตำบลเดียวกันและระหว่างตำบล พบว่า หมู่บ้านทั้งสองกลุ่มมีปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนในระดับน้อย

ชุมพล จันปุ่ม (2547 : 51 - 52) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เขตอำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้วยต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยพิจารณาตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การได้รับการฝึกอบรมหรือเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ การสรรหาคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ขวัญ กำลังใจ และค่าตอบแทน ที่เหมาะสม คุ่มค่า อยู่ในระดับมาก 2) ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย การให้บริการเบิกจ่ายเงินกู้ด้วยความรวดเร็ว การคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ การจัดสรรผลกำไร การพิจารณาการอนุมัติเงินกู้ และความโปร่งใส บริสุทธิ์ยุติธรรมในการใช้จ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงการประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินกองทุน อยู่ในระดับมาก 3) ด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย การจัดทำแผน กำหนดนโยบาย ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบจากบุคคลภายนอกองค์กร การมีส่วนร่วมของสมาชิก การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปี การจัดทำบัญชี ผลกำไรขาดทุน รายรับและรายจ่าย และการติดตามการใช้จ่ายเงินของสมาชิก อยู่ในระดับมาก 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ การมีสำนักงานและเครื่องใช้วัสดุสำนักงานในการปฏิบัติงานของตนเองแยกเป็นเอกเทศ รวมไปถึงการให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่สมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง และด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การมีจิตสำนึกในการให้บริการ ความเสียสละ อุทิศตนในการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม ความมีวินัย การวางตัวในสังคม ตลอดจนการสร้าง ความเข้าใจกับสมาชิกและการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก

พระวิรัช จันทรอยู่จริง (2547 : 48 - 53) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลโคกवान อำเภอละหาน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการเห็นว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ช่วยบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเห็นว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทราบและมีความ

เข้าใจในระยะเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนซึ่งสมาชิกร่วมกันกำหนด ขึ้นอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการของโครงการ พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการจัดทำบัญชี มีความชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิก ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่าคณะกรรมการกองทุนมีความรู้ประสบการณ์ ความเสียสละ และความรับผิดชอบ

2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการกองทุนหมู่บ้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน ในด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านกระบวนการของโครงการพบว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐมาให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนการจัดทำบัญชีไม่มีความชัดเจน และด้านผลผลิตของโครงการพบว่า การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมีความสะดวกและทันเวลา ดีกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงินอื่น และมีการนำดอกผลที่ได้จากกองทุนไปทำประโยชน์ให้แก่สมาชิกหรือชุมชน

พุทธิมาลัย เชียรพิมาย (2547 : 65 - 66) ได้ทำการศึกษาคำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษพบว่า บุคลากรกองทุนหมู่บ้านมีการปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองมาคือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ และด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ส่วนอีก 3 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ด้านกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้และด้านการสร้างเครือข่ายกองทุน

ชาติชาย สิ้นประสงค์ (2548 : 55 - 59) ได้ทำการศึกษาคำประเมินการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลกิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษพบว่า 1) สภาพการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเคยกู้เงินจากนายทุนนอกระบบก่อนกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โดยชำระเงินกู้ย่นายทุนนอกระบบเป็นรายเดือนเป็นส่วนใหญ่ รายได้ในชำระเงินกู้ส่วนใหญ่ได้จากการประกอบอาชีพ ลักษณะกิจการของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่เป็นการรับจ้างหรือเกษตรกร จำนวนเงินกู้ที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่นำเงินไปลงทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ซึ่งการลงทุนจากเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นการใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ผลกำไรที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่จะเก็บออมไว้ และไม่แบ่งกำไรให้ผู้ถือหุ้น ส่วนใหญ่เงินกู้ไม่เพียงพอในการขยายกิจการ ผลจากการนำเงินกู้ไปลงทุนส่วนใหญ่จะเกิดผลกำไร สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวหลังจากการใช้เงินกู้ส่วนใหญ่จะดีขึ้น และส่วนใหญ่ต้องการกู้เงินในปีต่อไปหลังจากชำระเงินกู้แล้ว 2) ผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลกิ่งเห็นว่าผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า มีความเหมาะสมระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลกิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านกรรมการมีปัญหามากที่สุด คือ กรรมการไม่สนใจปฏิบัติหน้าที่ และไม่เสียสละ ด้านสมาชิกมีปัญหามากที่สุด คือ สมาชิกไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบริหารจัดการมีปัญหาที่สุด คือ วงเงินที่ให้กู้มีจำนวนน้อยทำให้สมาชิกไม่สามารถนำไปลงทุนได้อย่างเพียงพอ 4) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหากองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลกิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านตำบลกิ่ง 3 ด้าน เพื่อควบคุมการบริหารงาน คือ ด้านกรรมการมีข้อเสนอแนะสำคัญที่สุด คือ คณะกรรมการควรมีความเป็นกลางในการจัดสรรเงินกู้ให้กู้โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้อย่างชัดเจน ด้านสมาชิกมีข้อเสนอแนะสำคัญที่สุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์รายงานของกองทุนเป็นระยะและกระตุ้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดำเนินงานหรือมีมาตรการให้สมาชิกให้ความร่วมมือเข้าร่วมในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และด้านการบริหารจัดการมีข้อเสนอแนะสำคัญที่สุด คือ รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาทางเพิ่มวงเงินให้กู้ให้มีจำนวนที่เพียงพอสำหรับให้สมาชิกกองทุนได้กู้ยืม

สุรพรรณ น้อยสุรพรรณ (2551 :64 - 73) ได้ทำการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านหนองแวง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแวง อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ได้แก่ ปัญหาการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ปัญหาการกู้เงินนอกระบบหมุนเวียนมาชำระ และปัญหานี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น สภาพของการบริหารจัดการ ในกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน การวางแผนพบว่าการจัดทำแผน นโยบาย กิจกรรมของกองทุนได้ให้สมาชิกมีส่วนร่วมมาก และคณะกรรมการบอกรัฐประสงค์ของกองทุนให้สมาชิกทราบมีมาก การจัดองค์การพบว่า คณะกรรมการมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบชัดเจนเหมาะสมมีมากคณะกรรมการกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานในการตัดสินใจ ประกาศให้สมาชิกได้รับรู้โดยทั่วกันมีมาก การชี้แนะ

และการชักจูงพบว่าคณะกรรมการแนะนำให้สมาชิกปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ และดำเนินงานตามโครงการเงินกู้ก็จะทำให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้นมีมาก การควบคุมพบว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสมาชิกมีมาก แนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมของกองทุนหมู่บ้านมีกระบวนการดำเนินงาน 3 กระบวนการ คือ การเงิน บัญชี และการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

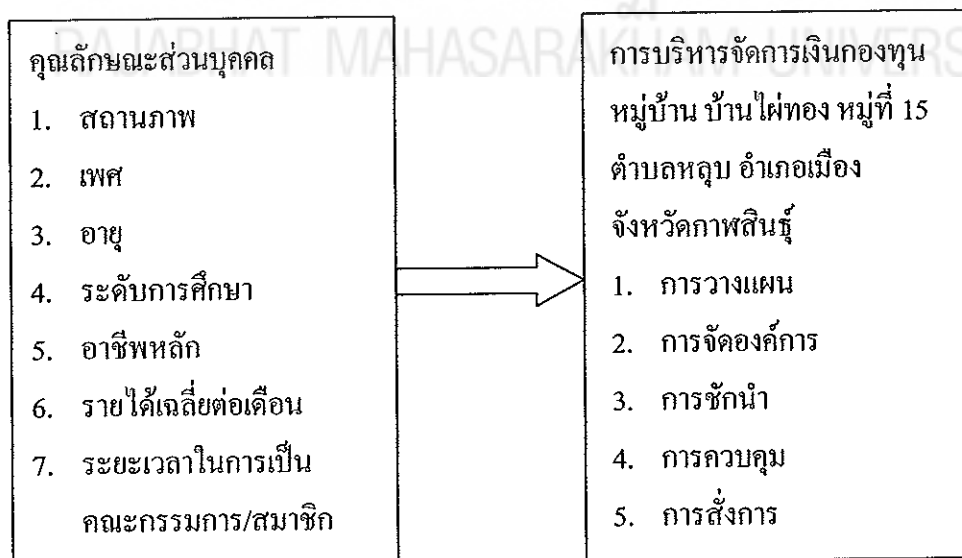
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ ผู้ศึกษาพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยตรง ผู้ศึกษาจึงได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการดำเนินงาน และการประเมินกองทุนหมู่บ้าน มาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาพบว่า งานวิจัยของผอบทอง เหมือนสิงห์ ได้ทำการศึกษาการบริหารเงินทุนในขั้นตอนการจัดหาทุน การจัดสรรเงินทุน และการจัดสรรผลกำไรจากเงินกองทุน อ้อมทิพย์ เกตุเอม และคณะ ได้ทำการศึกษาการติดตามการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนเท่านั้น กนกกรัชต์ วงศ์กาฬสินธุ์ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารวัสดุอุปกรณ์ ประจักษ์ ผลเรือง ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับเงื่อนไขของความสำเร็จและการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน ในด้านปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านสมาชิก ปัจจัยด้านระบบหมู่บ้าน และปัจจัยด้านระบบการสนับสนุน วงศ์สว่าง แดงสนั่น ได้ทำการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านในด้านความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ด้านศักยภาพในการบริหารของคณะกรรมการ ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของคณะกรรมการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรมของสมาชิก ด้านศักยภาพของสมาชิก ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านลักษณะนโยบาย ด้านระเบียบบริหารกองทุน ด้านการได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุน ชุมพล จันปุ่ม ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม พระวิชัย จันทรอยู่จริง ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ พุทธิมาลัย เขียรพิมาย ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการและด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนจากองค์กร

ภายนอก ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ด้านกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ และด้านการสร้างเครือข่ายกองทุน ชาติชาย สิ้นประสงค์ ได้ทำการศึกษาการประเมินการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน และผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ และสุพรรณ น้อยสุวรรณ ได้ทำการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนเกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำและการชักจูง และการควบคุม

ผู้ศึกษาเห็นว่าผลงานศึกษาดังกล่าว ได้มีการนำกระบวนการบริหารจัดการมาใช้ในการศึกษาด้วย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ มากำหนดเป็นตัวแปรเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการของ เสนาะติยารว (2546 : 13) อำนวย ชีระวนิช (2547 : 17 – 18) และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2549 : 2) ที่ได้กำหนดกระบวนการจัดการออกเป็น การวางแผน การจัดองค์การ การชักนำ การควบคุม และแนวคิดของ กุลิก และ เออร์วิค (Luther Gulick & Lyndall Urwick, 1887 อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549 : 57) ในกระบวนการ การวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) มาร่วมเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา